

Sygn. akt III USK 279/21

POSTANOWIENIE

Dnia 13 października 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z odwołania T.J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O.

o prawo do emerytury,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 13 października 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 10 września 2020 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. (organ rentowy) decyzją z 8 października 2018 r. odmówił T.J. (wnioskodawca) prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych, ponieważ nie osiągnął wieku emerytalnego oraz do dnia 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Łączny staż wnioskodawcy organ rentowy określił na 25 lat 1 miesiąc i 23 dni.

Wnioskodawca zaskarżył powyższą decyzję organu rentowego w całości, domagając się jej zmiany i przyznania mu prawa do emerytury. W uzasadnieniu podniósł, że w całym okresie zatrudnienia w T. S.A. (dalej jako T., obecnie O. S.A.) pracował w warunkach szczególnych, wykonując prace przy montażu i konserwacji linii kablowych. Zmiana angażu na kierownika kolumny kablowej nie zmieniła

rodzaju wykonywanej przez wnioskodawcę pracy, a dodatkowe obowiązki zajmowały mu niewiele czasu w ciągu dnia.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości wskazując, że wnioskodawca nie legitymuje się 15 letnim stażem pracy w warunkach szczególnych.

Wyrokiem z 28 czerwca 2019 r., VI U (...) Sąd Okręgowy w S. oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawca jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego, ale wniósł o przekazanie zgromadzonych tam środków na dochody budżetu państwa. W okresie od 3 września 1973 r. do 29 lutego 2004 r. wnioskodawca był zatrudniony w T. – Obszar Telekomunikacji w S.. W okresie od 3 września 1973 r. do 30 czerwca 1976 r. jako uczeń Przyszkolowej Szkoły Łączności. W okresie od 1 lipca 1976 r. do 15 sierpnia 1976 r. wnioskodawca korzystał z urlopu bezpłatnego. Od 16 sierpnia 1976 r. wnioskodawca został zatrudniony na stanowisku telemontera, a od 1 sierpnia 1979 r. na stanowisku starszego telemontera. W okresie od 26 kwietnia 1980 r. do 8 lipca 1982 r. wnioskodawca odbywał zasadniczą służbę wojskową. Od 1 lipca 1983 r. do 31 grudnia 1984 r. był zatrudniony na stanowisku instruktora technicznego. W okresie od 16 sierpnia 1976 r. do 31 grudnia 1984 r. wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace w szczególnych warunkach przy montażu, konserwacji i remoncie linii kablowych. Od 1 stycznia 1985 r. wnioskodawca w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał obowiązki kierownika kolumny konserwacji sieci kablowych. Zajmował się wówczas przede wszystkim organizacją pracy, rozdziałem zadań i nadzorem nad monterami przydzielonymi do jego kolumny. Jedynie sporadycznie zdarzało się, że wnioskodawca pomagał podległym mu monterom w pracach przy montażu, konserwacji i remoncie linii kablowych.

Sąd Okręgowy ustalił ponadto, że z uwagi na braki w zatrudnieniu i konieczność pracy z brygadą od 1 września 1985 r. do 31 grudnia 1985 r. wnioskodawcy przyznano dodatek kablowy za prace wykonywane w warunkach szkodliwych dla zdrowia. Podaniem z 30 grudnia 1983 r. wnioskodawca prosił o przeniesienie go ze stanowiska montera kablowego do służby przeszkodowej na OT Zdroje w charakterze przeszkodowiec-wprowadowca. W uzasadnieniu podania

wnioskodawca stwierdził, że wykonywana przez niego dotychczas praca jest ciężka i wpływa ujemnie na jego zdrowie. Podaniem z 11 grudnia 1984 r. wnioskodawca prosił o przeniesienie z kolumny kablowej w O. i przydzielenie do służby przeszkodowej. Prośbę motywował trudnymi warunkami na stanowisku monter kablowego, które niekorzystnie wpływają na stan jego zdrowia. O. S.A. wystawił wnioskowany świadectwo pracy, w którym potwierdzono, że w okresach od 16 sierpnia 1976 r. do 25 kwietnia 1980 r. i od 2 sierpnia 1982 r. do 31 grudnia 1994 r. wnioskodawca wykonywał prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przy montażu, konserwacji i remoncie linii kablowych na podstawie Wykazu A Działu VIII poz. 20 pkt 8 Dziennika Łączności Nr 3 z 30 czerwca 1983 r. stanowiącego załącznik Nr 1 do zarządzenia Nr 33 Ministra Łączności z dnia 16 maja 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu łączności (Dz.Urz. URTiP z 1983 r. Nr 3, poz. 32).

Na podstawie powyższych ustaleń Sąd Okręgowy uznał odwołanie za nieuzasadnione.

Zdaniem Sądu Okręgowego dla dokonania oceny czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, istotny jest tylko rodzaj powierzonej mu i faktycznie wykonywanej pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach, pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 – dalej jako rozporządzenie z 7 lutego 1983 r.).

W ocenie Sądu pierwszej instancji zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwolił na ustalenie, by wnioskodawca legitymował się 15 letnim stażem pracy w warunkach szczególnych. Z dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych wnioskodawcy oraz zeznań świadków wynika, że po 31 grudnia 1984 r. wnioskodawca nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prac przy montażu, konserwacji i remoncie linii kablowych oraz telefonicznych linii napowietrznych. Wnioskodawcy powierzono co prawda od 15 lipca 1987 r. do 31 grudnia 1989 r. obowiązki telemontera, ale jedynie w wymiarze 1/2 etatu. Co więcej,

od kwietnia 1994 r. wnioskodawca wykonywał także obowiązki w dziale inwestycji jako instruktor i inspektor nadzoru zajmując się organizacją odbioru robót i nadzorem nad wykonanymi pracami. Również szeroki zakres obowiązków jaki wykonywał wnioskodawca jako kierownik kolumny wykluczał uznanie, że po 31 grudnia 1984 r. nadal pracował w pełnym wymiarze czasu pracy przy montażu, konserwacji i remoncie linii kablowych, tak jak to robili monterzy zatrudnieni w kolumnie kablowej.

Sąd Okręgowy podkreślił również, że z akt osobowych wnioskodawcy w szczególności z jego podań, znajdujących się w aktach osobowych wynika, że jako monter ubiegał się o przeniesienie na stanowisko kierownika kolumny, motywując wnioski złym wpływem ciężkich warunków pracy na stanowisku montera na stan jego zdrowia.

W ocenie Sądu Okręgowego fakt, że wnioskodawca po objęciu stanowiska kierowniczego nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze znajduje odzwierciedlenie w angażach, dotyczących dodatków za pracę w warunkach szkodliwych. Sąd Okręgowy stwierdził, że z dokumentów tych wynika, że dodatek obniżono wnioskodawcy w związku z powierzeniem mu stanowiska kierownika kolumny. Jedynie wyjątkowo, z uwagi na braki w zatrudnieniu i konieczność pracy z brygadą od 1 września 1985 r. do 31 grudnia 1985 r. wnioskodawcy przyznano dodatek kablówkowy za pracę wykonywaną z całą kolumną.

Wnioskodawca zaskarżył powyższy wyrok Sądu Okręgowego apelacją w całości.

Wyrokiem z 10 września 2020 r., III AUa (...) Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację.

Sąd Apelacyjny podkreślił, że w treści odwołania i w toku postępowania pierwszoinstancyjnego wnioskodawca utrzymywał, że w spornym okresie wykonywał pracę przy montażu i konserwacji linii kablowej. Dopiero na etapie postępowania odwoławczego, wnioskodawca stwierdził, że wykonywał obowiązki wymienione w dziale XIV poz. 24 wykazu A załącznika do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. Skarżący wywiódł, że po roku 1985 nadzorował jako kierownik kolumny pracę podległych mu elektromonterów. W tym zatem zakresie Sąd Apelacyjny przeprowadził postępowanie uzupełniające i ustalił, że pracę w

szczególnych warunkach potwierdzoną w świadectwie pracy z 25 lipca 2018 r. wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 16 sierpnia 1976 r. do 24 kwietnia 1980 r. oraz w okresie od 2 sierpnia 1982 r. do 31 grudnia 1984 r., kiedy pracował przy montażu, konserwacji i remoncie linii kablowych. Od 1 stycznia 1985 r. wnioskodawca w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał obowiązki kierownika kolumny konserwacji sieci kablowych. Z zakresu obowiązków wynika, że od tego dnia zajmował się przede wszystkim organizacją pracy, rozdziałem zadań i nadzorem nad monterami przydzielonymi do jego kolumny oraz sporządzaniem stosownej dokumentacji. Po dniu 1 stycznia 1985 r. wnioskodawca jedynie sporadycznie pomagał podległym mu monterom w pracach przy montażu, konserwacji i remoncie linii kablowych.

Mając na względzie własne ustalenia faktyczne Sąd Apelacyjny uznał, że w sprawie brak jakichkolwiek dowodów potwierdzających, by po 1 stycznia 1985 r. wnioskodawca wykonywał prace stale i w pełnym wymiarze w warunkach szczególnych wymienione w wykazie A dziale XIV punkcie 24 rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. Spełnienie przesłanek wskazanych w tym punkcie rozporządzenia wymagałoby wykazania, że wnioskodawca nadzorował codziennie przez 8 godzin dziennie, monterów pracujących w szczególnych warunkach. Skoro wnioskodawca dzielił czas pracy po 1 stycznia 1985 r. między obowiązki kierownika kolumny, a jedynie sporadycznie pomagał elektromonterom przy uciążliwych dla zdrowia pracach fizycznych lub nadzorował ich w tych warunkach, to niemożliwe jest zaliczenie całego tego okresu jako uprawniającego do nabycia emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Tylko wykonywanie przez wnioskodawcę bezpośredniego nadzoru nad pracownikami w trakcie, gdy jako podstawowe wykonywali prace w szczególnych warunkach, pozwalałoby uznać jego pracę za pracę w szczególnych warunkach. Sąd Apelacyjny stwierdził, że wnioskodawca w spornych okresach mógł wykonywać bezpośredni nadzór nad pracownikami wykonującymi pracę w szczególnych warunkach, jednak brak jest dowodów pozwalających na uznanie, że czynił to stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Wnioskodawca zaskarżył powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną w całości.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na przesłance jej oczywistej zasadności, której skarżący upatruje w tym, że mimo ustalenia, iż wnioskodawca wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w okresach od 16 sierpnia 1976 r. do 25 kwietnia 1980 r. oraz od 2 sierpnia 1982 r. do 31 grudnia 1994 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację, uznając, że wnioskodawca nie legitymuje się 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Najwyższe zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że jest oczywiście uzasadniona. Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym się ona wyraża oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Podczas gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16

września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133; z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymogów. Zasadnicza wadliwość uzasadnienia wniosku o przyjęcie rozpatrywanej skargi kasacyjnej do rozpoznania polega na tym, że autor skargi kasacyjnej przedstawionych w uzasadnieniu wniosku kwestii nie wiąże z żadnym przepisem ani prawa materialnego ani z przepisem prawa procesowego. Zamiast tego ogranicza się do zasygnalizowania pewnych kwestii, dotyczących ustaleń faktycznych bez ich szczegółowego odniesienia do stanowiska przedstawionego w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji, ale przede wszystkim bez ich powiązania z odnoszącymi się do postawionych kwestii przepisami prawa. Z uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego jasno i wyraźnie wynika, że Sąd ten nie uznaje okresu pracy wnioskodawcy po 1 stycznia 1985 r. za pracę w warunkach szczególnych, wnioskodawca nie wykazał, by wykonywał tego typu pracę stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Powołanie się we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na ustalenia, wynikające ze świadectwa pracy (że wnioskodawca pracował w warunkach szczególnych do 31 grudnia 1994 r.), które zostały zakwestionowane innymi dowodami, nie uzasadnia potrzeby merytorycznego rozpoznania skargi kasacyjnej.

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

